

Research Paper

Understanding the multiple relationships among epistemological beliefs, the need for cognition and information behavior of students of Shahid Chamran University of Ahvaz

Parvin Najafpour Moghadam^{*1}, Zohreh Cheraghi², Farhad Ahmadi Asl³

1. Faculty member, Department of Knowledge and Information Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
2. PhD in Knowledge and Information Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
3. PhD of Educational Administration, Faculty of Education & Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Article Info.

Received: 2019/07/16

Accepted: 2020/02/25

Abstract

Background and Objectives: The need for cognition and epistemological beliefs are two cognitive, epistemological and unique characteristics that exist on different levels in individuals and can affect their information behavior. Therefore, the present study aims to investigate the relationship between epistemological beliefs along with the need for cognition in the students of Shahid Chamran University of Ahvaz and their information behavior as well as investigating the relationship between the first two variables.

Methodology: The present study is descriptive and applied in terms of survey method. The statistical population of this study are all the students studying at Shahid Chamran University of Ahvaz in all academic levels. The total population was 13,400, which according to the Krejcie-Morgan table, 380 people were selected as a sample using stratified random sampling method. The data collection tools in this study were three questionnaires that were provided to the subjects. The first questionnaire consists of 18 questions test of need for cognithin. This questionnaire was designed in the form of a 5-point Likert scale by Cassiopo, Petty and Cao (1984). The epistemological beliefs scale with 28 items in the 5-point Likert scale was used to measure epistemic beliefs, and the Mokhtari & Davarpanah information behavior questionnaire (Mokhtari & Davarpanah, 2012) was used to evaluate users' information behavior. This questionnaire has 35 items that are designed in a 5-point Likert scale. Cronbach's alpha reliability test showed that all three questionnaires have good reliability. In the present study, SPSS software version 23 was used for descriptive and inferential statistics analysis and Amos software version 23 was used to test the research hypotheses.

Findings: There are a few presuppositions for using path analysis method which are: 1) normal data; 2) Existence of appropriate correlation between variables; Therefore, using the Kolmogorov-Smirnov test and calculating the elongation and skewness of the data, the natural distribution of the data was investigated, which shows that the significance level in the variables of need for recognition, epistemological belief and information behavior is more than 0.05, which guarantees the normal distribution of data. In the next step, due to the normality of the data, Pearson correlation test was used to measure the relationship between the studied variables. The results of this test showed that there is a good correlation between the variables. Therefore, by confirming the normality of the data and the existence of an appropriate correlation between the variables, path analysis was used to analyze the variables. In reviewing the research hypotheses, the findings showed that the need for recognition has a positive and significant effect on information behavior ($p < 0.001$; $t = 2.169$; $\beta = 0.20$) of students. In addition to these findings, it was confirmed that the epistemological beliefs also have a significant positive effect on students' information behavior ($p < 0.001$; $t = 2.094$; $\beta = 0.30$). Based on the findings of this study, a two-way effect (correlation) between the variables of need for recognition and epistemological belief ($p < 0.001$; $r = 0.68$) has been obtained, which indicates a positive and significant relationship. In the proposed model, the figures obtained from the model fit indices indicate the appropriate fit of the model.

Discussion: Considering the research results and confirming the relationship between research variables, it can be argued that with the growth and development of epistemological beliefs and the need for recognition in students, we can hope that they would be effectively more engaged in cognitive processes to do academic work and homework and do not trust unreliable sources. Students who have high-level of epistemological beliefs, and who believe in complexity, uncertainty, and the need to acquire knowledge from reliable sources, show these mental beliefs in a tendency to engage with complex information and spend more time and energy on obtaining reliable and first-hand information. They become more successful in the information and decision-making processes, which in turn, will increase and consolidate their mental beliefs about knowledge and information, and this effective cycle will continue throughout their lives. The findings of this study can be effectively used in the process of planning curricula in universities (and even earlier in high school). In this regard, it is suggested to design topics for teaching cognitive skills and problem solving for different disciplines. On the other hand, professors and educators can help increase the level of need for recognition and epistemological beliefs by holding workshops on critical thinking and problem-solving methods.

Keywords: Need for cognition, Epistemological beliefs, Information behavior, Students of Shahid Chamran university of Ahvaz

***Corresponding author:**
Email: najafpour85@yahoo.com

©2020 Published by
Shahid Chamran University of Ahvaz

How to Cite:

Najafpour Moghadam, P., Cheraghi, Z. Ahmadi Asl, F. (2020). Understanding the multiple relationships among epistemological beliefs, the need for cognition and information behavior of students of Shahid Chamran University of Ahvaz. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 12(1): 17-30.

شناخت روابط چندگانه باورهای معرفت‌شناختی، نیاز به شناخت و رفتار اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز

پروین نجف‌پور مقدم^{۱*}، زهره چراغی^۲، فرهاد احمدی اصل^۳

۱. عضو هیأت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۲. دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۳. دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۲/۵

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۴/۲۴

چکیده

هدف: هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه باورهای معرفت‌شناختی و نیاز به شناخت دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز با رفتار اطلاعاتی آنان و همچنین بررسی رابطه این متغیرها با یکدیگر است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع توصیفی و پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه شهید چمران اهواز در همه مقاطع تحصیلی بود که ۳۸۰ نفر از آنان به عنوان نمونه پژوهش با روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات، سه پرسشنامه بود که در اختیار آزمودنی‌ها قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS در بخش آمار توصیفی و استنباطی و از نرم افزار Amos برای بررسی فرضیات پژوهش استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که هر دو سازه نیاز به شناخت و باورهای معرفت‌شناختی، بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان تأثیر مثبت و معنادار دارند و از سوی دیگر، با یکدیگر رابطه دوسویه دارند.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش، دانشجویانی که سطوح باورهای معرفتی و نیاز به شناخت بالاتری دارند، در محیط اطلاعاتی، رفتار اطلاعاتی پیچیده‌تر و کارآمدتری دارند. از طرفی بررسی رابطه میان دو سازه‌ی مهم نیاز به شناخت و باورهای معرفتی در میان دانشجویان، نشان داد که این دو سازه به طور معناداری با یکدیگر ارتباط دوسویه دارند. به این معنی که رابطه تأثیر و تأثر بین آن‌ها وجود دارد. به عبارتی، دانشجویانی که باورهای معرفتی سطح بالا دارند، و به پیچیده بودن، عدم قطعیت و لزوم کسب دانش از منابع موثق اعتقاد دارند، این باورهای ذهنی را در تمایل به درگیری با اطلاعات پیچیده و صرف زمان و انرژی بیشتر برای کسب اطلاعات موثق و دست اول نشان می‌دهند.

کلیدواژه‌ها: نیاز به شناخت، باورهای معرفت‌شناختی، رفتار اطلاعاتی، دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز

*نویسنده مسئول

ایمیل: najafpour85@yahoo.com

استناد به این مقاله:

نجف‌پور مقدم، پروین، چراغی، زهره، احمدی اصل، فرهاد (۱۳۹۹). شناخت روابط چندگانه باورهای معرفت‌شناختی، نیاز به شناخت و رفتار اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۱۲ (۱): ۱۷-۳۰

مقدمه و بیان مسئله

امروزه اطلاعات و پدیده‌های مرتبط با آن، با جنبه‌های گوناگون زندگی بشر در آمیخته است و تحول و پیچیدگی روزافزون رسانه‌های اطلاعاتی، از یک سو باعث ایجاد فرصت‌های بیشتری برای بهره‌گیری از این اطلاعات شده و از سوی دیگر، منجر به پیچیده‌تر و چندوجهی شدن زوایای ارتباط با این اطلاعات شده است. انگیزه‌ها و میزان استفاده از اطلاعات در همه‌ی افراد یکسان نیست و به عوامل متعددی وابسته است. از این رو، پژوهش‌های حوزه رفتار اطلاعاتی، در طی چند سال اخیر به طور فزاینده‌ای بر رفتار اطلاع‌یابی کاربران متمرکز شده است (Heinstrom, 2003) که در اغلب آنان به جای توجه به ویژگی‌های نظام‌های اطلاعاتی، به بررسی عوامل فردی مختلف در ارتباط با رفتار اطلاعاتی افراد پرداخته شده است. ویژگی‌های فردی و روان‌شناختی افراد از جمله عواملی هستند که می‌توانند بر میزان و نحوه تعامل افراد با اطلاعات تأثیر داشته باشند به نحوی که افراد با ویژگی‌های شخصیتی، روان‌شناختی، دیدگاه‌های شناختی، باورها و توان متفاوت در پردازش و درک اطلاعات، رفتارهای متفاوتی در مواجهه با اطلاعات از خود نشان می‌دهند. تفاوت‌های فردی مربوط به شبکه‌های شناختی و رویکردهای مطالعه و فراگیری، در رفتار اطلاع‌یابی افراد نقش دارد، زیرا هر فرد باورهایی درباره دانش دارد و زمانی که با اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی روبرو می‌شود، قضاوت‌هایی را بر مبنای این باورها انجام می‌دهد (Behzadi, 2012).

"نیاز به شناخت" و "باورهای معرفت‌شناختی"، دو ویژگی شناختی، معرفتی و منحصر به فرد هستند که در سطوح متفاوت در افراد وجود دارند و می‌توانند بر رفتار اطلاعاتی آنان تأثیر داشته باشند. باورها و تلقی افراد از دانش (باورهای معرفت‌شناختی) و به تبع آن از اطلاعات، رفتار اطلاعاتی آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در حین داوری درباره اطلاعات وارد عمل می‌شوند. از سوی دیگر، افراد گرایش‌های متفاوتی نسبت به تأمل، تفحص و تلاش در امور نیازمند اندیشه‌ورزی دارند و همین گرایش و شدت و ضعف آن، یکی از مصادیق تفاوت‌های فردی در پردازش و رویارویی با اطلاعات است (Mokhtari, 2011).

هرچه افراد در زندگی و امور روزمره خود تعامل بیشتری با اطلاعات داشته باشند، اهمیت شناخت و بررسی ویژگی‌های فردی و شخصی آنان در ارتباط با اطلاعات نیز بیشتر خواهد بود. دانشجویان در مقاطع و رشته‌های مختلف تحصیلی، در زمره افرادی هستند که برای پیشبرد امور تحصیلی و انجام تکالیف، اغلب با انواع اطلاعات سر و کار دارند. از این رو، تلقی دانشجویان درباره دانش و نحوه کسب آن (باورهای معرفتی) و همچنین گرایش آنان به تعمق و تفکر در باب مسائل دانشی (نیاز به شناخت)، بر نحوه تعامل آنان با اطلاعات تأثیرگذار است. آگاهی از این فرایندهای شناختی، از طریق شناسایی عوامل مؤثر بر رفتارهای اطلاعاتی دانشجویان، به برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری آموزشی بهتر برای این قشر آینده‌ساز کمک خواهد کرد. با توجه به اهمیت این موضوع، مسئله اصلی پژوهش حاضر، شناسایی ابعاد و سطوح باورهای معرفت‌شناختی و سطوح نیاز به شناخت دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز، و بررسی چگونگی پیوند این دو عامل با رفتار اطلاعاتی دانشجویان از یک سو و با یکدیگر از سوی دیگر می‌باشد.

مروری بر پژوهش‌های انجام شده

معرفت‌شناسی که یکی از شاخه‌های فلسفه است، با نظریه‌های دانش، دانستن و سؤالاتی درباره ماهیت، روش‌ها و دلایل دانش انسانی در ارتباط بوده (Muis, Bendixen & Haerle, 2006) و به تفسیر و توجیه معرفت بشری می‌پردازد (Shabani &

Hosseingholizadeh, 2007). به عقیده هوفر (Hofer, 2004)، روانشناسان حوزه تعلیم و تربیت به طور فزاینده‌ای باورهای معرفت‌شناختی انسان و باورهای فردی درباره دانش و دانستن و چگونگی تأثیر آن‌ها بر فرایندهای شناختی، تفکر و استدلال را مورد پژوهش قرار داده و رابطه آن‌ها با یادگیری را بررسی کرده‌اند.

در حوزه باورهای معرفت‌شناختی، مدل‌ها و الگوهای متنوعی در مقاطع مختلف زمانی مطرح شده است. یکی از مشهورترین و شناخته‌شده‌ترین نظریه‌پردازان در این حوزه، شومر (Schommer, 1990) است که مدل وی الهام‌بخش بسیاری از پژوهش‌های صورت گرفته در این حوزه است. وی باورهای معرفتی را "آنچه افراد در باب منبع، قطعیت و ساختار دانش و نیز کنترل و سرعت یادگیری یا کسب دانش به آن‌ها باور دارند"، تعریف کرده است. مدل وی دارای پنج بعد کم و بیش مستقل است: ساختار دانش (دارای دو وجه ساده و پیچیده)، ثبات یا قطعیت دانش (با دو وجه قطعی و ثابت در مقابل غیرقطعی و قابل تغییر)، منبع دانش (دارای دو وجه مرجعیت افراد موثق در مقابل تفسیر فردی)، توانایی کسب دانش (با دو وجه ذاتی و تغییرپذیر) و سرعت کسب دانش (با دو وجه کسب سریع و آنی یا عدم کسب آن در هیچ شرایطی در مقابل کسب تدریجی و تداومی). از نظر شومر این باورها قابل سطح‌بندی هستند و افراد با باورهای معرفتی سطح پایین بیشتر به وجوه اول این ابعاد و افراد با باورهای معرفتی سطح بالا به وجوه دوم این ابعاد اعتقاد دارند (Schommer, 1993, as cited in Mokhtary, 2012). با این تعبیر، در چارچوب فرضی شومر، باورهای معرفت‌شناختی در امتداد یک پیوستار از باورهای ساده تا پیچیده قرار می‌گیرند. فردی با باورهای ساده معرفت‌شناختی معتقد است که دانش ساده، روشن، معین و در حیطه مراجع و قطعی و لایتغیر است، مفاهیم سریعاً یاد گرفته می‌شوند و اساساً توانایی یادگیری ذاتی است. اما فردی با باورهای معرفت‌شناختی پیچیده، بر این باور است که دانش موقتی و پیچیده است و می‌توان آن را به تدریج از طریق فرایندهای استدلالی فراگرفت (Chan, K. W., & Elliott, R. G., 2004).

نیاز به شناخت^۱، متغیر دیگری است که در این پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد. نیاز به شناخت متغیر روانشناختی مهمی است که در ارتباط نسبتاً نزدیکی با یادگیری و فعالیت‌های مرتبط با آن مانند تفکر، جستجو، تحلیل و پردازش اطلاعات است. این ویژگی فردی به آمادگی و علاقه‌ی افراد برای سرمایه‌گذاری و درگیری فکری در فعالیت‌های شناختی اشاره دارد (Cacioppo et al., 1996) و به معنی نیاز به سازماندهی موقعیت‌های مربوط به معنایابی و نیاز به دانستن و منطقی کردن تجارب زندگی است (Cohen et al., 1955). در اینجا نیاز در واقع به معنای تمایل و گرایش است و نه نیاز فیزیولوژیک (Evans, Kirby & Fabrigar, 2003) و در سلسله مراتب نیازهای مازلو در سطح نیاز به خودشکوفایی قرار می‌گیرد (Ghanavizchi & Davarpanah, 2008). در واقع نیاز به شناخت، تفاوت افراد در ارزش‌گذاری برای پردازش و تحلیل اطلاعات است (Cacioppo, Petty & Kao, 1984) و دارندگان سطح بالای نیاز به شناخت، اغلب از درگیری در فعالیت‌های شناختی پر تلاش لذت می‌برند (Culhane, Morena & Watson, 2006). این افراد به راحتی برای تفکر برانگیخته می‌شوند و تمایل بسیاری برای ورود به تجارب پیچیده شناختی دارند؛ همچنین خود را عوامل فعالی می‌دانند و از ابهام لذت می‌برند و نه تنها درگیر

¹. Need for Cognition

جستجو و ارزشیابی اطلاعات هستند، بلکه به نظارت و تنظیم فعالیت فکری در معنایی فراشناختی می‌پردازند (Sedaghat et al., 2014).

در مقابل افراد با سطح نیاز به شناخت کم، برای پرداختن به مسائل شناختی باید بسیار برانگیخته شوند و یا انگیزه بسیار برای آن‌ها ایجاد شود (Coutinho & Woolery, 2004)، در کسب دانش به دیگران تکیه و به اطلاعات موجود اعتماد می‌کنند (Evans, Kirby & Fabrigar, 2003) و به تحلیل‌های سطحی بسنده می‌کنند (Koch & Hayworth, 2003). در ادامه به برخی پژوهش‌های انجام شده که رابطه و تأثیر دو متغیر نیاز به شناخت و باورهای معرفت‌شناختی بر مؤلفه‌های رفتار اطلاعاتی را نشان داده‌اند اشاره خواهد شد.

پژوهش‌های بسیاری در حوزه‌های تعلیم و تربیت، روانشناسی و همچنین حوزه مطالعاتی رفتار اطلاع‌یابی انجام شده است که یافته‌های آن‌ها شاهدهی است برای این ادعا که نیاز به شناخت می‌تواند بر نحوه گرایش افراد به فرایندهای اطلاع‌یابی، از جمله درگیری فعال در فرایندهای کسب، جستجو و پردازش اطلاعات تأثیر داشته باشد و چگونگی آن را پیش‌بینی نماید (Cacioppo, Petty & Kao, 1984; Evans, Kirby & Fabrigar, 2003; Cruseu, 2011). از سوی دیگر پژوهش‌های بسیاری نشان داده‌اند که نیاز به شناخت با هوش سیال و متبلور¹ (Cacioppo et al., 1996; Hill et al., 2013) و ویژگی‌های پردازش موفق اطلاعات (Fleischhauer et al., 2010) ارتباط دارد.

یافته‌های پژوهش فورتیر و بورکل (Fortier & Burkell, 2014)، که با هدف بررسی تأثیر نیاز به شناخت و نیاز به کفایت شناخت بر سه گرایش در رفتار اطلاعاتی افراد انجام شد، نشان داد که این متغیرها می‌تواند روش تعامل افراد در ایجاد نیاز به اطلاعات، جستجو و استفاده از اطلاعات را تحت تأثیر قرار دهد. (Mokhtari & Davarpanah)، به بررسی رابطه نیاز به شناخت و رفتار اطلاعاتی دانشجویان پرداختند و یافته‌های پژوهش آنان نشان داد که تفاوت معناداری در رفتار اطلاعاتی افراد با سطح نیاز به شناخت متفاوت وجود داشت؛ به این معنی که افراد با نیاز به شناخت بالاتر رفتار اطلاعاتی بهینه‌تری داشتند. دانشجویان با سطح نیاز به شناخت بالاتر، جستجوی بیشتری در پایگاه‌های کتابشناختی کتابخانه و وب انجام می‌دادند تا به اطلاعات مرتبط و مطمئن‌تری دست یابند و منابع رسمی اطلاعات را بر منابع غیررسمی ترجیح می‌دادند (Mokhtari et al., 2013).

رابطه باورهای معرفتی و تفکر انتقادی با رفتار اطلاعاتی دانشجویان در محیط الکترونیکی در پژوهشی که توسط چن و چانگ (Chen & Chang, 2005) انجام شد، مورد بررسی قرار گرفت و مشخص شد که دانشجویانی که دارای مهارت‌های بالای تفکر انتقادی و سطح بالای باورهای معرفتی هستند در ارزیابی اطلاعات بهتر عمل می‌کنند. پرایس (Price, 2009) عقیده دارد که افراد دارای باورهای معرفتی سطح بالا در جستجوی اطلاعات بسیار دقیق و سخت‌گیر بوده و از دانش خود در ارزیابی اطلاعات بهره می‌برند. ماسون، بولدترین و آریاسی (Mason, Boldrin & Ariasi, 2010) به بررسی رابطه‌ی باورهای معرفتی دانش‌آموزان و رفتار اطلاع‌یابی آنان در محیط الکترونیکی و محیط پویای وب پرداختند. پیش‌فرض آنان این بود که دانش-آموزان دارای باورهای معرفتی سطح بالا بهتر می‌توانند در مورد ماهیت دانش در محیط الکترونیکی و فرایند شناخت در مواجهه با انواع منابع الکترونیکی قضاوت کنند و به موضوعات با عمق بیشتری می‌اندیشند.

¹ Fluid and Crystallized Intelligence

(Khosrojerdi, 2008)، در پژوهشی به بررسی رابطه‌ی باورهای معرفتی دانشجویان با رفتار اطلاعاتی آنان پرداخت. یافته‌های پژوهش وی نشان داد که میان بعد ساختار دانش با بعد قضاوت ربط و بعد زمان در حکم عاملی انگیزاننده، و همچنین میان بعد سرعت کسب دانش با بعد تأیید دانش پیشین، رابطه معنادار وجود دارد. (Behzadi, 2012)، در پژوهشی سعی کرده تا به صورت نظری، تأثیر باورهای معرفت‌شناختی افراد در رفتار اطلاع‌یابی آنان را نشان دهد. وی نشان داد که کاربران به طور معمول، برای انتخاب استراتژی جستجو و بازیابی اطلاعات به شدت تحت تأثیر عوامل درونی نظیر باورهایشان در مورد دانش هستند.

(Mokhtari et al., 2014)، در پژوهشی رابطه‌ی باورهای معرفتی دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد با رفتار اطلاعاتی آنان را بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که باورهای معرفتی دانشجویان، بر حسب جنسیت و مقطع تحصیلی تفاوتی معنادار داشتند. بر اساس یافته‌های این پژوهش، دانشجویان دارای باورهای معرفتی سطح بالا، رفتار اطلاعاتی پیچیده و ارتقا یافته‌ای داشته و در محیط اطلاعاتی خود کارآمدترند.

فرضیه‌های پژوهش

۱. نیاز به شناخت بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان تأثیر دارد.
۲. باورهای معرفت‌شناختی بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان تأثیر دارد.
۳. بین نیاز به شناخت و باورهای معرفت‌شناختی دانشجویان همبستگی دوسویه وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی و کاربردی و به لحاظ روش پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه شهید چمران اهواز در همه مقاطع تحصیلی بود. تعداد کل جامعه ۱۳۴۰۰ نفر بود که بر اساس جدول کرجسی-مورگان، تعداد ۳۸۰ نفر به عنوان نمونه به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش سه پرسشنامه بود که در اختیار آزمودنی‌ها قرار گرفت. پرسشنامه اول، سنجی ۱۸ سؤالی نیاز به شناخت است. این پرسشنامه در قالب طیف ۵ درجه‌ای لیکرت توسط کاسیوپو، پتی و کائو (۱۹۸۴) طراحی شده است. روایی این سنجی، بر اساس روایی صوری سنجیده شد و مورد تأیید قرار گرفت. بر اساس یافته‌های (Mokhtari & Davarpanah, 2012) این مقیاس روایی همگرا و روایی ممیز خوبی دارد. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر ۰/۷۵۴ محاسبه شده است. در این پژوهش برای سنجش باورهای معرفتی از مقیاس باورهای معرفتی با ۲۸ گویه در طیف ۵ درجه‌ای لیکرت استفاده شده است. روایی صوری این پرسشنامه توسط کارشناسان مناسب ارزیابی شده است (Mokhtari & Davarpanah, 2014). همچنین این محققان در پژوهش خود میزان پایایی این مقیاس را ۰/۸۰ گزارش کرده‌اند و در این پژوهش پایایی این ابزار بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ بدست آمده است. برای سنجش متغیر رفتار اطلاعاتی کاربران از پرسشنامه رفتار اطلاعاتی مختاری و داورپناه (Mokhtari & Davarpanah, 2012) استفاده شده است. این پرسشنامه دارای ۳۵ گویه است که در طیف ۵ درجه‌ای لیکرت

طراحی شده است. پایایی مقیاس در تحقیقات گذشته برای مثال (Mokhtari & Davarpanah, 2012)؛ بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ و در پژوهش حاضر بر حسب ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ بدست آمده است. در این پژوهش قبل از تعیین روابط سه گانه بین متغیرهای پژوهش به بررسی برخی از پیش فرض‌های تاثیر گذار بر روابط پرداخته شده است که عبارت‌اند از: (۱) نرمال بودن داده‌ها؛ (۲) وجود همبستگی مناسب بین متغیرها؛ از این رو ابتدا با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و محاسبه کشیدگی و چولگی داده‌ها، توزیع طبیعی داده‌ها مورد بررسی قرار گرفت که نشان می‌دهد که سطح معناداری در متغیرهای نیاز به شناخت، باور معرفتی و رفتار اطلاعاتی بیشتر از ۰/۰۵ بوده که نشان از نرمال بودن توزیع داده‌ها می‌باشد. در گام بعدی با توجه به نرمال بودن داده‌های از آزمون همبستگی پیرسون برای سنجش ارتباط بین متغیرهای مورد پژوهش استفاده شده است که نتایج این آزمون در بخش یافته‌های پژوهش آورده شده است. در این پژوهش از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ در بخش آمار توصیفی و استنباطی و از نرم‌افزار Amos نسخه ۲۳ برای بررسی فرضیات تحقیق استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه مورد بررسی در جدول ۱، نشان داده شده است.

جدول ۱: اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخگویان بر اساس مدرک تحصیلی و حوزه موضوعی تحصیل

Table 1: Demographic information of the respondents by degree and subject area of study

حوزه موضوعی Subject		مدرک پاسخگویان degree					
دامپزشکی	کشاورزی	مهندسی	علوم پایه	علوم انسانی	دکتری	فوق لیسانس	لیسانس
5.9%	10.9%	20.3%	25.6%	37.3%	17.9%	32.5%	49.6%

نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف^۱ و محاسبه کشیدگی و چولگی داده‌های پژوهش در جدول ۲، نشان داده شده است.

جدول ۲: نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، کشیدگی و چولگی داده‌ها برای سنجش نرمال بودن داده‌ها

Table 2: Kolmogorov-Smirnov test results, data elongation and skewness to measure data normality

کشیدگی	چولگی	Kolmogorov-Smirnov		متغیرها
		P	آماره	
0.010	-0.658	0.083	0.119	نیاز به شناخت
-0.336	-0.375	0.153	0.042	باورهای معرفتی
-0.113	-0.116	0.12	0.072	رفتار اطلاعاتی

نتایج حاصل از بررسی همبستگی بین متغیرها نشان می‌دهد بین متغیرها همبستگی مناسبی برقرار است؛ این یافته‌ها در جدول ۳ نشان داده شده است.

¹ Kolmogorov-Smirnov

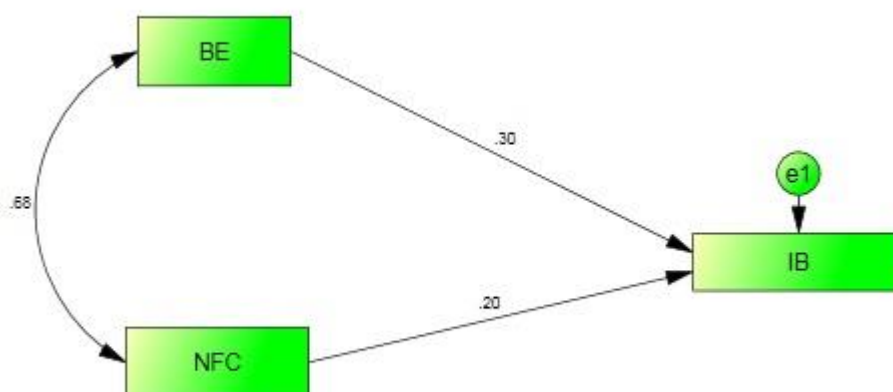
جدول ۳. ماتریس همبستگی بین متغیرها

Table 3. Correlation matrix between variables

رفتار اطلاعاتی	باور معرفتی	نیاز به شناخت	
			نیاز به شناخت
		۰/۵۷۱**	باورهای معرفتی
	۰/۳۲۳**	۰/۵۹۹**	رفتار اطلاعاتی

**P < ۰/۰۰۱

بنابراین با تأیید نرمال بودن داده‌ها و وجود همبستگی مناسب بین متغیرها، برای تحلیل متغیرها می‌توان از تحلیل مسیر استفاده کرد. در ادامه مدل ضرایب استاندارد مربوط به متغیرهای پژوهش آورده شده است.

شکل ۱. ضرایب رگرسیونی استاندارد شده برای متغیرهای مورد پژوهش

Figure 1. Standardized regression coefficients for the studied variables

بررسی فرضیه‌های پژوهش

برای بررسی فرضیه‌های پژوهش، از رگرسیون استفاده شد و ضرایب رگرسیونی استاندارد شده برای متغیرهای مدل در جدول شماره ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴. ضرایب رگرسیونی استاندارد شده و مقادیر t مدل تحقیق

Table 4. Standardized regression coefficients and t-values of the research model

مسیر	ضریب رگرسیونی	مقدار t	سطح معناداری	
نیاز به شناخت <---	رفتار اطلاعاتی	۰/۲۰	۲/۱۶۹	p<۰/۰۰۱
باورهای معرفتی <---	رفتار اطلاعاتی	۰/۳۰	۲/۰۹۴	p<۰/۰۰۱
نیاز به شناخت <--->	باورهای معرفتی	۰/۶۸	-	p<۰/۰۰۱

در بررسی فرضیه‌های پژوهش، یافته‌ها نشان داد که نیاز به شناخت بر رفتار اطلاعاتی ($\beta=0/20$; $t=2/169$; $p<0/001$) دانشجویان دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد و در کنار این یافته‌ها، باورهای معرفتی نیز بر رفتار اطلاعاتی ($p<0/001$ ؛ $\beta=0/30$; $t=2/094$) دانشجویان اثر مثبت معناداری دارد. بر اساس یافته‌های این پژوهش اثر دوسویه (همبستگی) بین متغیرهای نیاز به شناخت و باور معرفتی ($r=0/68$; $p<0/001$) به دست آمده است. در مدل ارائه شده، ارقام بدست آمده از شاخص‌های برازش مدل ارائه شده در شاخص نیکویی برازش (GFI) (1)، شاخص نرم شده برازندگی (NFI) (0/98)، شاخص برازندگی فزاینده (IFI) (0/99)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) (0/98) و شاخص ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA (0/41) نشان از برازش مناسب مدل دارد.

نتیجه‌گیری و بحث

ویژگی‌های روانشناختی افراد، از مباحث مهم در فرایند یادگیری به شمار می‌روند. باورهای معرفت‌شناختی از ویژگی‌های فردی مهم منحصر به فرد در افراد است که بر اساس یافته‌های پژوهش‌های پیشین، می‌تواند رفتارهای مرتبط با کسب و درک دانش و اطلاعات در افراد را تحت تأثیر قرار دهد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که باورهای معرفتی دانشجویان بر رفتار اطلاعاتی آنان تأثیر مثبت و معنادار دارد. بدین معنی که افراد با سطوح بالاتر باورهای معرفتی، دارای رفتارهای اطلاعاتی پیچیده‌تر و کارآمدتر هستند. این یافته‌ها با یافته‌های بسیاری از پژوهش‌های پیشین از جمله، Price, Chen & Chang, 2005، Mokhtari et al., 2013، Behzadi, 2012، (Khosrojerdi, 2008)، Mason, Boldrin & Ariasi, 2010، 2009 می‌باشد. در واقع، دانشجویانی که دارای باورهای معرفتی پیچیده هستند، نسبت به دانشجویانی که دارای باورهای معرفتی خام و ساده و در سطح پایین هستند، از راهبردهای جستجوی ساختارمند بیشتر استفاده می‌کنند و در محیط اطلاعاتی پویای عصر حاضر، از رفتارهای اطلاعاتی مؤثرتری بهره می‌گیرند.

تفاوت‌های فردی مربوط به سبک‌های شناختی افراد و رویکردهایی که در مطالعه و فراگیری به کار می‌برند، در جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی و محیط وب، و به طور کلی در رفتارهای اطلاع‌یابی آنان نقش دارد؛ چرا که باورهای معرفتی افراد درباره ماهیت دانش، بر قضاوت آنان در هنگام رویارویی و مواجهه با اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی، تأثیر می‌گذارد (Behzadi, 2012).

دانشجویان از جمله اقشاری هستند که به نحوی فعال با اطلاعات و انواع رسانه‌های اطلاعاتی سر و کار دارند. هدف بیشتر سرفصل‌های آموزشی در دانشگاه‌ها، افزایش و ارتقای روحیه پرسشگری و تفکر انتقادی در دانشجویان است، به نحوی که در میان انواع اطلاعات معتبر و غیر معتبر موجود که در محیط‌های مجازی عصر جدید موجود است، بتوانند اطلاعات موثق و منابع اطلاعاتی موثق را شناسایی و مورد استفاده قرار دهند. این مسئله با وجود سهولت و سرعت انتقال اطلاعات در شبکه‌های مجازی و وابستگی بیش از حد افراد و بخصوص دانشجویان به اطلاعات موجود در شبکه‌های مجازی، اهمیت بیشتری می‌یابد.

دانشجویانی که دارای باورهای معرفتی بالاتری هستند، بر اساس تعاریفی که پیشتر ارائه شد، عقیده دارند که ساختار دانش پیچیده، غیرقطعی است و به طور تدریجی و از طریق منابع موثق کسب می‌شود، بنابراین به اطلاعاتی که به طور ساده، سریع و بدون استناد به مرجعیت موثق کسب شود اعتماد نمی‌کنند. این ویژگی بخصوص در دوران تحصیل در دانشگاه اهمیت ویژه‌ای می‌یابد و باعث می‌شود تا دانشجویان با اتکا به رفتارهای اطلاعاتی کارآمد، به حل مسائل پیچیده خود پردازند. از سوی دیگر، تایکل و همکاران (Tickle et al., 2005)، عقیده دارند که باورهای معرفتی افراد رشدیابنده و قابل تحول است و می‌تواند از طریق آموزش‌های رسمی و غیررسمی، متحول شود و از طریق تدریس، تربیت و سایر تجربی که فرایندهای شناختی افراد را

تحت تأثیر قرار می‌دهد، ارتقاء یابد؛ از این رو، این امر به عنوان یکی از ویژگی‌های سازمان‌های یادگیرنده تلقی می‌شود (Cited in Behzadi, 2012)، بنابراین، با توجه به اهمیت این مطلب، ضروری است تا افراد دخیل در این مقوله برای آموزش و رشد و تحول در باورهای معرفتی دانشجویان برنامه‌ریزی مناسب داشته باشند.

همچنین یافته‌ها نشان داد که سازه نیاز به شناخت نیز بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان تأثیر معنادار و مثبت دارد. بررسی متون این حوزه نیز وجود این رابطه را تأیید می‌کند (Cacioppo, Petty & Kao, 1984; Cacioppo et al., 1996; Cruseu, 2011; Mokhtari et al., 2013; Fortier & Burkell, 2014; Fleischhauer et al., 2010 Hill et al., 2013).

این یافته‌ها به این معناست که دانشجویانی که دارای سطح نیاز به شناخت بالاتری هستند، دارای رفتارهای اطلاعاتی پیچیده‌تری هستند و در محیط اطلاعاتی و در هنگام مواجهه با اطلاعات، به طرز معناداری متفاوت و موفق‌تر از افراد با نیاز به شناخت پایین عمل می‌کنند. این افراد منابع را با تعمق بیشتری جستجو می‌کنند و معمولاً اطلاعات بیشتری را قبل از تصمیم‌گیری نهایی گردآوری و بررسی می‌کنند؛ در حالی که افراد با سطوح پایین‌تر نیاز به شناخت، معمولاً به اطلاعات دم دستی و دست دوم بسنده می‌کنند (Liu & Zhang, 2008).

دانشجویانی که دارای نیاز به شناخت بالا، در دوران تحصیل خود و در انجام تکالیف پیچیده و سخت و رویارویی با مسائل ناساختارمند، با آگاهی عمل می‌کنند و وقت و انرژی بیشتری را صرف حل این مسائل می‌کنند، ضمن اینکه از این درگیری لذت می‌برند. بنابراین، با توجه به موقعیت خاص دانشجویان در مواجهه و رویارویی مداوم با اطلاعات، می‌توان نتیجه گرفت که سازه نیاز به شناخت، یکی از ویژگی‌های مهم ذهنی در دانشجویان است که می‌تواند به شکوفایی ذهنی و افزایش قابلیت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری به آنان کمک کند.

از سوی دیگر، بررسی رابطه میان دو سازه‌ی مهم نیاز به شناخت و باورهای معرفتی در میان دانشجویان، نشان داد که این دو سازه به طور معناداری با یکدیگر ارتباط دوسویه دارند. به این معنی که رابطه تأثیر و تأثر بین آن‌ها وجود دارد. به عبارتی، دانشجویانی که باورهای معرفتی سطح بالا دارند، و به پیچیده بودن، عدم قطعیت و لزوم کسب دانش از منابع موثق اعتقاد دارند، این باورهای ذهنی را در تمایل به درگیری با اطلاعات پیچیده و صرف زمان و انرژی بیشتر برای کسب اطلاعات موثق و دست اول نشان می‌دهند و موفقیت بیشتری در فرایندهای اطلاع‌یابی و تصمیم‌گیری کسب می‌کنند و همین امر باعث بالا رفتن و تثبیت باورهای ذهنی آنان درباره دانش و اطلاعات خواهد شد و این چرخه‌ی مؤثر به طور مداوم در طول حیات آنان ادامه خواهد داشت.

یافته‌های این پژوهش، به نحوی مؤثر می‌تواند در فرایندهای برنامه‌ریزی و تدوین سرفصل‌های درسی و آموزشی در دانشگاه‌ها (و حتی پیش از آن در دبیرستان) مورد استفاده قرار گیرد. با رشد و تحول باورهای معرفتی و نیاز به شناخت در دانشجویان، می‌توان امیدوار بود تا آنان به طور مؤثرتری در فرایندهای شناختی جهت انجام امور تحصیلی و تکالیف خود درگیر شوند و به منابع نامعتبر اعتماد نکنند. در این راستا پیشنهاد می‌شود سرفصل‌هایی برای آموزش مهارت‌های شناختی و حل مسئله برای رشته‌های مختلف طراحی شود. از سوی دیگر اساتید و دست‌اندرکاران امور آموزشی می‌توانند با برگزاری کارگاه‌های تفکر انتقادی و شیوه‌های حل مسئله، به افزایش سطح نیاز به شناخت و باورهای معرفت‌شناختی کمک نمایند.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

References

- Behzadi, H. (2012). Reflection on the role of epistemological beliefs in information retrieval and information seeking behavior, *Information Systems & Services*, 1(2), 59-70. (In Persian)
- Cacioppo, J. T., Petty, R. E., & Kao C. F. (1984). The efficient assessment of need for cognition. *Journal of Personality Assessment*, 48, 306-307
- Cacioppo, J. T., Petty, R. E., Feinstein, J. A., & Jarvis, W. B. G. (1996). Dispositional differences in cognitive motivation: The life and time of individuals varying in need for cognition. *Psychological Bulletin*, 119, 197-253.
- Chan, K. W., & Elliott, R. G. (2004). Relational analysis of personal epistemology and conceptions about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 20(8), 817-831.
- Chan, K. W., & Elliott, R. G. (2004). Relational analysis of personal epistemology and conceptions about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 20(8), 817-831.
- Chen, H. Y., & Chang, C. Y. (2005, June). Personal epistemological beliefs, critical thinking abilities, and information-seeking behavior of college students. In *EdMedia+ Innovate Learning* (pp. 1836-1840). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Cohen, A. R., Stotland, E., & Wolfe, D. M. (1955). An experimental investigation of need for cognition. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 51(2), 291.
- Coutinho, S. A., & Woolery, L. M. (2004). The need for cognition and life satisfaction among college students. *College Student Journal*, 38(2), 203-207.
- Culhane, S. E., Morena, O. F., Watson, P. J. (2006). The assessment of factorial invariance in need for cognition using Hispanic and Anglo samples. *The Journal of Psychology*, 140, 53-67.
- Curşeu, P. L. (2011). Need for cognition and active information search in small student groups. *Learning and Individual Differences*, 21(4), 415-418.
- Evans, C. J., Kirby, J. R., & Fabrigar, L. R. (2003). Approaches to learning, need for cognition, and strategic flexibility among university students. *British Journal of Educational Psychology*, 73(4), 507-528.
- Fleischhauer, M., Enge, S., Brocke, B., Ullrich, J., Strobel, A., & Strobel, A. (2010). Same or different? Clarifying the relationship of need for cognition to personality and intelligence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(1), 82-96.
- Fortier, A. and Burkell, J. (2014), Influence of need for cognition and need for cognitive closure on three information behavior orientations. *Proc. Am. Soc. Info. Sci. Tech.*, 51: 1-8.
- Ghanavizchi, M.A., Davarpanah, M.R. (2008). A survey of factors affecting reading and the relationship between maslow's hierarchy of needs and reading attitude. *Library and Information Science*, 10(4), 46-60. (In Persian)

- Heinström, J. (2003). Five personality dimensions and their influence on information behaviour. *Information research*, 9(1), 9-1.
- Heinström, J. (2003). Five personality dimensions and their influence on information behaviour. *Information research*, 9(1), 9-1.
- Hill, B. D., Foster, J. D., Elliott, E. M., Shelton, J. T., McCain, J., & Gouvier, W. D. (2013). Need for cognition is related to higher general intelligence, fluid intelligence, and crystallized intelligence, but not working memory. *Journal of Research in Personality*, 47(1), 22-25.
- Hofer, B. K. (2004). Epistemological understanding as a metacognitive process: Thinking aloud during online searching. *Educational Psychologist*, 39(1), 43-55.
- Khosrojerdi, M. (2008). Epistemology and information seeking behavior: outcome of a quantitative research. *Iranian Journal of Information Processing & Management*, 4(2), 29-48. (In Persian)
- Koch, C., & Hayworth, E. S. (2003). Examining the relationship between need for cognition and the Muller-Lyer illusion. *North American Journal of Psychology*.
- Liu, J., & Zhang, X. (2008). The effect of need for cognition on search performance. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*, 45(1), 1-12
- Mason, L., Boldrin, A., & Ariasi, N. (2010). Epistemic metacognition in context: evaluating and learning online information. *Metacognition and Learning*, 5 (1), 67-90.
- Mokhtari, H. (2011). Investigating the Correlation of Epistemological Beliefs and Need for Cognition with Students' Information Behaviour in Ferdowsi University of Mashhad. PhD Thesis, Ferdowsi University of Mashhad. (In Persian)
- Mokhtari, H., Davarpanah, M. R., Dayyani, M. H., & Ahanchian, M. R. (2013). Students' need for cognition affects their information seeking behavior. *New library world*, 114(11/12), 542-549.
- Mokhtari, H., Davarpanah, M., Dayyani, M., Ahanchian, M. (2014). The Relationship between Students' Epistemic Beliefs and Information Behavior. *Library and Information Science Research*, 4(2), 30-49. (In Persian)
- Mokhtari, H., Davarpanah, M.R. (2012). Need for Cognition and Its Effect on Students' Information Behavior. *Library and Information Science Research*, 2(1), 33-54. (In Persian)
- Muis, K. R., Bendixen, L. D., & Haerle, F. C. (2006). Domain-general and domain-specificity in personal epistemology research: Philosophical and empirical reflections in the development of a theoretical framework. *Educational Psychology Review*, 18(1), 3-54.
- Price, S. M. (2009). *How perceived cognitive style, metacognitive monitoring, and epistemic cognition indicate problem solving confidence*. Unpublished doctoral dissertation. North Carolina State University, U.S.A. Retrieved February 6, 2010 from NCSU Libraries Website: <http://www.lib.ncsu.edu/theses/>

- Schommer, M. (1990). Effects of beliefs about the nature of knowledge on comprehension. *Journal of Educational Psychology*, 82(3), 498-504.
- Schommer, M. (1993). Epistemological development and academic performance among secondary students. *Journal of Educational Psychology*, 85 (3), 406-411.
- Sedaghat, M., Hasanabadi, H.R., Mohamadi, Raheleh, Hasanzadeh Tavakoli, M.R. (2014). Need for Cognition: Factor Structure and Gender Differences among Students. *Journal of Applied Psychological Research*, 495), 13-28. (In Persian)
- Shabani Varaki, B., GHolizadeh, R. (2007). The development of students' epistemological beliefs. *Daneshvar Raftar*. 14(24), 23-38. (In Persian)
- Tickle, E. L., Brownlee, J., & Nailon, D. (2005). Personal epistemological beliefs and transformational leadership behaviours. *Journal of Management Development*, 24(8), 706-719.

COPYRIGHTS

© 2020 by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)